

Отримані результати наукового дослідження подані у таблиці 1.

Таблиця 1.

Зміна чисельності нащадків *Dr. Melanogaster* одержаних на досліджуваних середовищах.

Група	Показники			% до контролю
	$M \pm m$	t	P	
Контроль	$187,2 \pm 2,6$	–	–	–
Дослід	$100,6 \pm 23,4$	3,7	$> 0,95$	-46,3

Аналіз піддослідних нащадків показав, що кількість мух у контрольній групі, які споживали стандартне поживне середовище становила 187,2 імаго. Застосування у поживне середовище желе зі смаком «Ківі» торгової марки «Премія» спричинило зменшення кількості імаго до 100,6 особин, що на 46,3 % менше від контрольної групи. Зміна чисельності нащадків під впливом досліджуваних ароматизатора і барвників достовірно підтверджується критерієм Стьюдента ($P > 0.95$).

Отже, використання желе зі смаком «Ківі» торгової марки «Премія» негативно вплинуло на ембріональний розвиток і майже вдвічі зменшило виліт імаго, що свідчить про сильний мутаційний вплив і токсичну дію ароматизатора та барвників.

Список використаних джерел

1. Кольорова небезпека: харчові барвники в раціоні дітей. Веб-сайт: <https://bit.ly/428R13n>.
2. Харчові барвники для кондитерських виробів: чи безпечні вони? Веб-сайт: <https://bit.ly/428yP9Z>.
3. Крижановська М. А. Генетичний аналіз на *Drosophila melanogaster*. Зошит для виконання індивідуальної науково-дослідної роботи: метод. реком. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. 39с.

ФОРМУВАННЯ В МОЛОДІ НАВИЧОК ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ ВИКЛИКІВ

Дмитришин Р.А., Зуєв Л.К., Кот Т.Ю.

Одним із головних завдань освіти є формування у молоді не тільки знань, але й навичок, які дозволять їм успішно функціонувати в сучасному суспільстві. Серед таких навичок особливе місце належить правовій діяльності.

Правова грамотність та усвідомлення прав людини дійсно виступають важливими складовими культури суспільства. Тож формування в учнів навичок правової діяльності є актуальною та необхідною метою сучасної освіти.

Основною метою виховання молоді у галузі права є потреба в тому, щоб дати змогу кожному з них стати свідомим та активним учасником суспільства, здатним захищати свої права та вимагати дотримання законодавства від інших. Для досягнення цієї мети необхідно виховувати у дітей почуття відповідальності за свої дії та їх наслідки, навчати розуміти та поважати права інших людей. Одним із методів формування навичок правової діяльності є використання різноманітних технологій. Зокрема взаємне обговорення різних життєвих ситуацій можуть допомогти учням зрозуміти, як діяти в певних ситуаціях, визначити свої права та обов'язки. Крім того, учням необхідно пояснити, що дотримання законодавства – це не тільки обов'язок, але й гарантія захисту від надмірної влади, зловживань та інших негативних наслідків. Окрім технологій, зазначених вище, існує ще багато інших способів формування навичок правової діяльності. Наприклад, учням можна пропонувати складати договори та угоди між собою, які б вимагали дотримання певних правил і процедур. Такі практичні вправи допоможуть молоді краще розуміти значення договорів та їх правової сили.

Крім того, важливо виховувати в учнів повагу до прав інших людей та правопорядку взагалі. Це можна зробити через уроки культури поведінки, дисципліни та етики, а також через організацію спеціальних заходів, які сприятимуть вихованню в учнів патріотизму та любові до своєї країни.

Однак, для успішного формування навичок правової діяльності учням необхідна підтримка не тільки з боку вчителів, але й з боку батьків і суспільства у цілому. Тому важливо проводити роботу з батьками, організовувати різноманітні заходи на рівні школи та місцевої громади, спрямовані на формування усвідомленої громадянської позиції та поваги до прав інших людей. Це можна зробити через уроки культури поведінки, дисципліни та етики, а також через організацію спеціальних заходів, які сприятимуть вихованню в учнів патріотизму й любові до своєї країни.

У підсумку, формування в учнів навичок правової діяльності є важливим завданням сучасної освіти. Це дозволить їм стати свідомими та активними учасниками суспільства, здатними

захищати свої права й вимагати дотримання законодавства від інших. Із застосуванням різних педагогічних технологій, організацією спеціальних заходів та підтримкою з боку батьків та суспільства в цілому, можна створити оптимальні умови для успішного формування навичок правової діяльності у молодших поколінь. Важливо не забувати про постійне підвищення рівня правової грамотності вчителів та педагогів загалом, що дозволить їм бути більш ефективними у формуванні правової культури учнів. Доцільно використовувати інтерактивні методи навчання, дискусії, рольові ігри, проекти, віртуальні екскурсії та інші. Вони допоможуть учням більш детально зрозуміти основні принципи права та їх застосування у практиці. Застосування нових інформаційних технологій дозволяє створити інтерактивне та зрозуміле навчальне середовище, яке максимально підійде учням. Формування навичок правової діяльності є складним та багатогранним процесом, який вимагає комплексного підходу та використання різноманітних педагогічних технологій. Крім того, важливо враховувати те, що правова освіта повинна бути доступною для всіх учнів, незалежно від їхнього соціального статусу чи етнічної належності. Для цього можна використовувати різні форми навчання, які б враховували індивідуальні потреби кожного учня, зокрема, електронні курси, відео лекції.

Також варто звернути увагу на формування у учнів критичного мислення та умінь аналізувати та оцінювати інформацію з правової сфери. Для цього можна використовувати різні методики та завдання, що стимулюють розвиток критичного мислення, такі як аналіз правових ситуацій, дебати, порівняння законів різних країн. Тільки таким чином можна забезпечити максимально ефективний процес формування правової культури та діяльності учнів.

Для успішного формування навичок правової діяльності також необхідно враховувати вікові та індивідуальні особливості молоді. Наприклад, молодші школярі краще сприймають матеріал у формі цікавих ігор та вправ, тоді як старші учні вже готові до більш серйозних тем та більш складних завдань.

Наступним важливим аспектом є створення сприятливого навчального середовища, в якому молодь зможе вільно висловлювати свої думки, дискутувати та взаємодіяти між собою та з вчителями. Важливо, щоб учні відчували, що їхні думки та ідеї є важливими, та мали можливість брати участь у прийнятті рішень та вирішенні правових проблем.

Нарешті, одним із ключових факторів успішного формування навичок правової діяльності є приклад вчителів та батьків. Це означає, що вони повинні бути прикладом для учнів у дотриманні законів та правил, а також у практичній діяльності, пов'язаній із правовими питаннями. Формування навичок правової діяльності учнів – це важлива складова частина їхньої освіти та розвитку, що забезпечує підготовку нового покоління громадян, які здатні ефективно захищати свої права та інтереси, а також дотримуватися законів та правил поведінки. Для досягнення цієї мети необхідно забезпечити належні умови для навчання, створити сприятливе навчальне середовище та розробити ефективні програми та ініціативи в умовах надзвичайних викликів.

Таким чином, формування навичок правової діяльності є важливим елементом освіти кожної держави. Враховуючи загальну ситуацію з правовою культурою в суспільстві, можна зробити висновок, що потреба в такій освіті є дуже великою. Тому варто зосередитися на розвитку ініціатив та програм, які б допомагали формувати у молодих людей правову культуру та діяльність, що, у свою чергу, позитивно позначиться на рівні правопорядку та громадської безпеки в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Гарантії та забезпечення прав людини в Україні: становлення, розвиток та перспективи: зб. тез допов. за матер. кругл. столу, присвяч. Міжнар. дню прав людини (м. Харків, 4 грудня 2022). Х.: НЮУ імені Ярослава Мудрого. 2022. 146 с.
2. Гуцалюк І. Правова освіта в Україні: проблеми та перспективи. *Право України*. 2016.
3. Борейко О. Особливості формування правової культури учнів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Серія: Педагогіка. 2017.
4. Лисенко А. Особливості навчання правових дисциплін у вищих навчальних закладах. *Право України*. 2018.
5. Освіта України в умовах воєнного стану. *Інноваційна та проектна діяльність*: Наук.-метод. зб. К.: Чернівці, Букрек, 2022. 140 с.